

MABEL PALACIN

HORITZÓ/FRONTERA

A CURA DE NEUS MIRÓ
29.10.2022 - 05.02.2023

ESPAI 0

Mabel Palacín, still *El trayecto* (2019)

El 15 de març del 2019 hi hagué dos atacs terroristes en dues mesquites a Christchurch, Nova Zelanda. Era un divendres, i, per tant, les dues mesquites estaven plenes perquè era el dia de descans per als musulmans. L'atacant va ser un sol home, blanc, de 28 anys, a qui els mitjans de comunicació van descriure posteriorment com un supremacista blanc vinculat a l'extrema dreta.

L'autor va retransmetre els atacs en directe via Facebook. Ningú va suspendre'n la retransmissió. Ni els algorismes ni els controladors d'imatges de Facebook van aturar les imatges o les van qüestionar. Tant els uns com els altres les van interpretar com imatges d'un videojoc. Les imatges que es van produir es van llegir segons patrons anteriors i, per tant, segons un repertori d'imatges ja existent que no preveïen els nous usos.

Totes les tecnologies que produeixen imatges s'insereixen en un discurs de la visió des del qual es proclama el fet que els nous aparells poden oferir una percepció millor de la realitat: més diversa, més àmplia i més precisa. Els aparells poden veure-hi més i millor que l'ull humà. Certament, la fotografia i el cinema ens poden oferir reproduccions de la realitat que escapen a l'ull humà, primeríssims plans, seqüències a gran velocitat, etc. Aquest fet ha estat aprofitat de bon principi pels artistes en l'ús d'aquestes tècniques; només cal pensar en els constructivistes russos i la utilització dels picats impossibles en la fotografia d'Aleksandr Ródtxenkov, o les imatges preses a tota velocitat del cinema de Dziga Vértov.

Un nou aparell implica una nova producció d'imatges, un nou ús, un nou règim que pot incorporar elements anteriors, però a la vegada incorporar-ne de nous, per als quals són necessàries noves interpretacions, noves lectures, i que obren noves possibilitats de mediació amb la realitat.

Mabel Palacín estudia les diferents tecnologies que produeixen imatges i les seves implicacions: com es generen, com ens hi relacionem, les derivacions en el seu paper com a mediadors amb la realitat, etc. Des de la fotografia, passant pel cinema, el vídeo o el mòbil, tots són aparells que produeixen imatges i que han estat objecte de la investigació i l'obra de Palacín.

A «Horitzó/Frontera», un dels objectes de la càmera de Mabel Palacín, i que esdevé un personatge més en les obres que es presenten, és el paisatge. Tant *horitzó* com *frontera* són termes que apel·len a la representació del paisatge, que pertanyen al reialme del que és lingüístic i que denominen elements que ens ajuden a navegar per l'entorn. Tant un horitzó com una frontera són línies fictícies que imposen a l'entorn natural, que el divideixen i que són antropocèntriques: estan directament relacionades amb la nostra posició damunt el terreny de manera perpendicular, i amb la situació frontal dels nostres ulls al rostre. Les dues línies són fictícies i són mòbils: l'horitzó canvia i acompanya el nostre moviment en caminar, i les fronteres es modifiquen, sovint acompanyades de conflictes bèl·lics o pactes. Totes dues caracteritzen dos importants gèneres de la representació: el paisatge com a gènere distintiu en

pintura (i dibuix o tapis) i el mapa.

A «Horitzó/Frontera» s'hi reuneixen tres peces, *El trayecto* (2019), *The track* (2020) i *All around you* (2022), que es mostren per primera vegada. Les tres parteixen d'una mateixa filmació, però adopten en la seva presentació tres formulacions, tant visuals com espacials, ben diferenciades, que aporten també informacions diferents.

Per a la filmació s'han utilitzat les dues tecnologies que van trobar el seu moment àlgid al segle xx: el cotxe i el cinema. Un aporta el registre de la realitat, i l'altre, la velocitat en el registre. L'aparell de filmació que s'ha emprat en aquesta ocasió els combina ambdós: es tracta d'un cotxe que incorpora un total de nou càmeres que filmen de manera simultània, situades respectivament al sostre de l'automòbil, als laterals, a la part davantera i a la part del darrere. El vehicle és un prototip de cotxe autònom que fa servir intel·ligència artificial. Els gràfics superposats que es poden veure a *El trayecto* són una barreja entre l'existent en el sistema del prototip, que identifica volums majoritàriament per permetre la circulació del cotxe, i signes addicionals creats per l'artista que senyalitzen elements com la casa, el mar, etc. *El trayecto* és una combinació de realitat física i realitat digital.

La filmació en blanc i negre a *El trayecto* ens mostra un recorregut per carretera, l'arribada a una casa vora el mar i una sèrie d'interaccions entre uns personatges. El lloc per on se circula no s'identifica en cap moment; es tracta d'un paisatge anònim que es podria trobar en molts indrets de les costes mediterrànies.

A la pantalla on es mostra *The track*, l'espectador hi pot veure només els grafismes que s'han superposat a *El trayecto*; només els signes, la interpretació digital, sense la seva correspondència amb la realitat física. *El trayecto* ens proporciona tota mena d'informació desconcertant; cada cop que apareix un nou personatge, se'n sobreposen a la pantalla els detalls, com el nom, la professió, les xarxes socials on figura, etc.; en definitiva, el seu perfil digital.

A *All around you* es mostra la gravació en 360 graus. L'espectador es troba envoltat de pantalles que li mostren el trajecte del cotxe i totes les escenes subsegüents amb ell al centre, al lloc de la càmera, al punt cec. Es troba envoltat per una realitat sense jerarquia en els punts de vista, en un control absolut de l'entorn.

Aquest interès pel control visual absolut del nostre entorn el trobem ja molt ben articulats a finals del segle xviii, quan apareix el panorama, una pintura de 360 graus, sense marc, sense interrupcions en la representació de l'entorn, i que col·loca l'espectador al centre. També el plànol panòptic, creat pel filòsof Jeremy Bentham el 1780, té un objectiu similar, però aplicat a la presó. Consisteix en un plànol circular, on se situen les cel·les i una torre central des d'on el guardià pot exercir una vigilància constant de tots els presoners.

Cadascuna de les peces que es mostren en aquesta exposició aporta informació diferent, malgrat que totes tres parteixen de la mateixa filmació; per altra banda, espacialment també proposen una relació diferenciada amb l'espectador. Si bé *El trayecto* i *The track* mantenen una relació bidimensional, frontal, pictòrica, amb el visitant, *All around you* envolta l'espectador i l'obliga a escollir pantalla, allò que vol veure, a la vegada que li ofereix una visió total de la situació que es presenta en el film.

El procés de gravació i producció de les peces de Mabel Palacín segueix pautes del cinema. En aquest sentit, trobem localitzacions que s'han cercat amb molta cura, actors, figurants, etc.

El trayecto s'inicia amb la presentació d'un personatge que puja en un cotxe i que conduirà fins a arribar a una casa aïllada, situada davant del mar. En el decurs de la filmació, se succeiran diferents trobades amb altres personatges, sovint de manera individual. Allò de què parlen no se sent; el que predomina tota l'estona és la banda sonora, una música omnipresent. Les diferents situacions que es generen tenen l'aparença de càpsules aïllades d'acció, no hi ha necessàriament una causalitat entre les diferents situacions, fet que, juntament amb la banda sonora, pot produir una certa sensació d'alienació en l'espectador.

All around you és la presentació més «realista», en el sentit que no hi ha informació sobreposada a la imatge, i és en color. Les sis pantalles que configuren els 360 graus possibiliten múltiples combinacions de visions i de plans: des de la simulació d'un paisatge complet al nostre voltant com a espectadors, fins a la combinació de plans generals i mitjans d'una mateixa escena, impossible en la realitat. Aquesta pantalla múltiple permet punts de vista múltiples, que ofereixen informació diversa d'una mateixa escena.

La simultaneïtat de les tres peces en l'espai ens interpel·la constantment pel que fa a la seva relació amb la realitat, amb la ficció i amb la informació o desinformació que proporcionen.

Neus Miró

Exposició

Comissariat:
Neus Miró
Coordinació:
Antoni Jové
Muntatge:
Carlos Mecerreyes
i Teresa Nogués

Centre d'Art

La Panera
Direcció:
Christian Alonso
Coordinació
d'exposicions:
Antoni Jové
Centre de
documentació:
Anna Roigé
Educació:
Helena Ayuso
Programes públics:
Roser Sanjuan
Manteniment:
Carlos Mecerreyes

Horari

De dimarts a dissabte,
de 10 a 14 h
i de 17 a 19 h
Diumenges i festius,
d'11 a 14 h
Dilluns tancat

ACTIVITATS

Aforament limitat.

Inscripció prèvia.

NOVEMBRE

3 18H**Nous règims de producció d'imatges.****De qui són les imatges que generem?**

Debat entre els artistes, Mario Santamaría
i Mabel Palacin, i les curadores Neus Miró
i Alexandra Laudo

Moderació: Antoni Jové

HO ORGANITZA

Generalitat de Catalunya
Departament
de Cultura

LA PAERIA

Ajuntament de Lleida

HI COL·LABORA

**FUNDACIÓ
SORIGUÉ**